

5 Μελέτη της ορολογίας της Πληροφορικής και συγκεκριμένα στο πεδίο των ευρέως διαδεδομένων εφαρμογών γραφείου και εξαγωγή συμπερασμάτων ως προς τη χρήση και τη δημιουργία τους

**Κυριακή Δανακτσή, Αλέξιος Ευαγγελίου,
Όλγα Μουρογιάννη, Άννα Τζοτζαδίνη**

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η Πληροφορική είναι ένας σχετικά νέος κλάδος που καθημερινά εξελίσσεται. Είναι ο κλάδος που χαρακτηρίζεται από το μεγαλύτερο βαθμό δημιουργίας νέας ορολογίας, συγκριτικά με άλλους επιστημονικούς κλάδους. Αυτό αποτέλεσε και το έναυσμα της έρευνάς μας, στο πλαίσιο της οποίας ασχοληθήκαμε με τη μελέτη των εφαρμογών γραφείου σε θέματα ορολογίας και απόδοσης όρων. Συγκεκριμένα, μελετώνται ορισμένες εκδόσεις εφαρμογών γραφείου (Microsoft Office 2003, 2007, 2010) και παρουσιάζονται οι όροι των εφαρμογών που μελετήθηκαν κατανομημένοι σε διάφορες κατηγορίες, ανάλογα με τον τρόπο δημιουργίας τους. Στην ανακοίνωση μας συνοψίζονται τα συμπεράσματα της εργασίας και πραγματοποιείται μια στατιστική ανάλυση των αποτελεσμάτων που αποκομίσαμε με την κατάρτιση γραφήματος στοχεύοντας στην όσο το δυνατόν πιο σχηματική και παραστατική απεικόνισή τους.

Study on Computer science terminology specifically on the widespread office suites and the conclusions regarding their usage and creation

**Kyriaki Danaktsi, Alexios Evangeliou,
Olga Mourogianni, Anna Tzotzadini**

ABSTRACT

Computer science is a relatively new field that is developing day by day. Compared to other scientific fields, it shows the quickest rate of terminology creation. This is what triggered our research on terminology and the translation of the terms used in office software suites. In particular, we focused on specific versions of office suites (Microsoft Office 2003, 2007, 2010) by presenting the terms we encountered and further dividing them into various categories, based on how they were created. In this paper, we summarize the conclusions of our study and provide a statistical analysis of the results. In order to make a more detailed presentation, a graph is provided to accompany the results.

0 Εισαγωγή

Η τεχνολογική πρόοδος που βιώνουμε τα τελευταία χρόνια με απίστευτα γοργούς ρυθμούς, τα τεχνολογικά επιτεύγματα και τα νέα στοιχεία που αναδύονται συνεχώς δημιουργούν με τη σειρά τους νέες έννοιες οι οποίες, με την πάροδο του χρόνου, τείνουν και αυτές να αντικαθίστανται από άλλες νεώτερες.

Στο πλαίσιο του μαθήματος «Ορολογία και Λεξικολογία» του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Ξένων Γλωσσών, Μετάφρασης και Διερμηνείας του Ιονίου Πανεπιστημίου κληθήκαμε να εκπονήσουμε εργασία με θέμα την εξέταση της δημιουργίας ορολογίας σε διάφορους κλάδους του επιστητού. Το θεματικό πεδίο με το οποίο επιλέξαμε να ασχοληθούμε στην παρούσα εργασία είναι ο κλάδος της Πληροφορικής και, συγκεκριμένα, η ορολογία των ευρέως διαδεδομένων εφαρμογών γραφείου.

Σκοπός της συγκεκριμένης ανακοίνωσης είναι η παρουσίαση των τεχνικών και στρατηγικών που ακολουθούνται κατά τη διαδικασία απόδοσης της ορολογίας των εφαρμογών γραφείου. Μέσω της μελέτης της απόδοσης των όρων που συναντώνται συχνά, προβήκαμε στην εξαγωγή συγκεκριμένων συμπερασμάτων σχετικά με τα αίτια που οδηγούν κάθε φορά στις εκάστοτε επιλογές απόδοσης των όρων του πεδίου αυτού. Οι εκδόσεις εφαρμογών γραφείου που μελετήθηκαν για την παρούσα ανακοίνωση είναι εκδόσεις που εξελίσσονται μεν ως προς το τεχνικό τους σκέλος και το περιβάλλον εργασίας τους, αλλά και που, όπως αποδείχτηκε, διατηρούν την υπάρχουσα ορολογία αμετάβλητη.

Στο πλαίσιο της ανακοίνωσης αυτής γίνεται παρουσίαση των γενικών και επιμέρους συμπερασμάτων όσον αφορά στην προτίμηση των μηχανισμών δημιουργίας ορολογίας στον τομέα της Πληροφορικής σε ό,τι αφορά τις συγκεκριμένες εφαρμογές της Microsoft, ενώ επίσης καταβλήθηκε προσπάθεια αναζήτησης των αιτίων αυτής της τάσης.

1 Μεθοδολογία

Η έρευνά μας πραγματοποιήθηκε σε δύο μέρη. Στο πρώτο μέρος, προβήκαμε σε θεωρητική παρουσίαση του επιστημονικού κλάδου της ορολογίας. Πιο συγκεκριμένα, πραγματοποιήθηκε ιστορική ανασκόπηση της ορολογίας, περιγραφή των γενικών χαρακτηριστικών της, σύντομη αναφορά στις προεκτάσεις του κλάδου αλλά και παράθεση απόψεων ορισμένων γλωσσολόγων σχετικά με αυτήν. Το δεύτερο μέρος, το οποίο αποτελεί και το περιεχόμενο της παρούσας ανακοίνωσης, περιλαμβάνει τους όρους των εφαρμογών που μελετήθηκαν, κατανεμημένους σε διάφορες κατηγορίες, ανάλογα με τον τρόπο

δημιουργίας τους.

Η έρευνά μας εξειδικεύεται σε συγκεκριμένα είδη λογισμικού και τα συμπεράσματα που εξήχθησαν αφορούν αυτό το κομμάτι της Επιστήμης της Πληροφορικής. Πηγή της έρευνάς μας αποτέλεσαν συγκεκριμένες εκδόσεις εφαρμογών γραφείου (Microsoft Office 2003, 2007, 2010). Οι εφαρμογές αυτές μελετήθηκαν συγκριτικά στην αγγλική και την ελληνική έκδοσή τους σε κάθε περίπτωση. Η πρωτότυπη έκδοση του λογισμικού αυτού είναι η αγγλική, καθώς η αγγλική γλώσσα συνιστά την κύρια γλώσσα παραγωγής ορολογίας στους τομείς της τεχνολογίας και της Πληροφορικής. Επισημαίνουμε όμως ότι και η ελληνική έκδοση αποτελεί προϊόν της ίδιας εταιρίας. Εφόσον η ίδια η εταιρία εμπορεύεται το προϊόν και στις δύο γλώσσες, η ορολογία θεωρήθηκε έγκυρη εξ αρχής, με αποτέλεσμα να μην υπάρχει ανάγκη αναζήτησης σε επιπλέον πηγές.

Συγκρίνοντας και μελετώντας τα προγράμματα τόσο στην πρωτότυπη (αγγλική) όσο και στην ελληνική έκδοσή τους διαπιστώθηκε κατά την απόδοση των όρων η χρήση ορισμένων από τις τεχνικές οροδοσίας, στις οποίες και ταξινομούνται οι όροι. Οι τεχνικές αυτές, όπως θα σχολιάσουμε αναλυτικότερα παρακάτω, παρουσιάζονται με διαφορετική συχνότητα και ένταση, γεγονός που μας οδηγεί σε διάφορα συμπεράσματα σχετικά με τα αίτια των συμπεριφορών και των επιλογών αυτών.

2 Η επιστήμη της Πληροφορικής και η ορολογία της

Η επιστήμη της Πληροφορικής έχει ως αντικείμενο την έρευνα της κωδικοποίησης, της διαχείρισης και μετάδοσης συμβολικών αναπαραστάσεων πληροφοριών. Η ραγδαία και αναπόφευκτη εξέλιξη της επιστήμης της Πληροφορικής καθώς και η αθρόα είσοδος των τεχνολογικών εφαρμογών της στην καθημερινότητα κατέστησαν αναγκαία την ανάπτυξη ειδικού λεξιλογίου προκειμένου να επιτευχθεί η επικοινωνία.

Η ορολογία αυτή δημιουργήθηκε με στόχο να αποδώσει με ακρίβεια τις νέες έννοιες και να αποσαφηνίσει τις ήδη υπάρχουσες. Στο πλαίσιο των νέων αναγκών επικοινωνίας, καταβάλλονται προσπάθειες ώστε η ελληνική γλώσσα να μεταφέρει τη σημασία των τεχνολογικών εξελίξεων μέσω της δημιουργίας της ελληνικής ορολογίας της Πληροφορικής. Πρόκειται δηλαδή για τη διαχείριση των όρων που παράγονται στη γλώσσα σύλληψης και πρωτογενούς ονοματοδότησης των νέων εννοιών και στη μετέπειτα απόδοσή τους στην ελληνική γλώσσα, σύμφωνα με τους ισχύοντες κανόνες του λεξιλογίου, της γραμματικής, της μορφολογίας, του συντακτικού και της φωνολογίας.

Τροχοπέδη στην παγίωση των όρων που προκύπτουν αποτελεί η διαφορά που υφίσταται

μεταξύ των γλωσσικών συστημάτων της αγγλικής (που αποτελεί την κύρια γλώσσα παραγωγής της εν λόγω ορολογίας) και της ελληνικής. Τέλος, δεν θα πρέπει σε καμία περίπτωση να αγνοούμε την ύπαρξη ενός πρόσθετου ανασταλτικού παράγοντα που επιδρά στη διαδικασία της παγίωσης της ορολογίας: τη συνεχή εξέλιξη. Με άλλα λόγια, υπάρχει η ανάγκη συνεχούς ανανέωσης της ελληνικής ορολογίας, αν δεν θέλουμε η ελληνική γλώσσα να μένει πίσω στις εξελίξεις. Ωστόσο, κάτι τέτοιο αποδεικνύεται ιδιαίτερα δύσκολο, αν όχι ακατόρθωτο, δεδομένων των αντικειμενικών δυσκολιών.

3 Μηχανισμοί σχηματισμού όρων

Σύμφωνα με την Ελληνική Εταιρία Ορολογίας, στα ελληνικά, όπως και σε άλλες γλώσσες, υπάρχουν τρεις γενικοί τρόποι σχηματισμού όρων (κατά ISO)¹:

3.1 Η δημιουργία νέων μορφών (νεοόρων)

3.1.1 Παραγωγή

3.1.2 Σύνθεση (απλοί όροι, μονολεκτικοί σύμπλοκοι όροι, πολυλεκτικοί σύμπλοκοι όροι, συμμείγματα)

3.1.3 Συντόμηση (συντομογραφίες, συνοπτικές μορφές, συντετμημένες μορφές, αρκτικόλεξα, ακρώνυμα)

3.2 Η χρήση υπαρχουσών μορφών

3.2.1 Μετατροπή

3.2.2 Οροποίηση

3.2.3 Διαθεματικός δανεισμός

3.2.4 Σημασιολογική Μεταφορά στην ίδια ειδική γλώσσα (παρομοιώσεις, συνεκδοχή και συνεκδοχική επέκταση)

3.3 Ο διαγλωσσικός δανεισμός

3.3.1 Άμεσος δανεισμός

3.3.2 Μεταφραστικός δανεισμός

3.3.3 Διατήρηση ξένου όρου

---

¹ ΕΛΕΤΟ, URL: (http://www.eleto.gr/download/Orogramma/Or103_V04.pdf) (Ημερομηνία Τελευταίας Προσπέλασης: 3/07/2013)

4 Τεχνικές Οροδοσίας που παρατηρήθηκαν κατά τη μελέτη των εφαρμογών γραφείου της Microsoft

Παρακάτω θα παρουσιάσουμε ταξινομημένους σε κατηγορίες τους όρους που εντοπίστηκαν κατά τη μελέτη των εφαρμογών γραφείου της Microsoft. Στόχος δεν είναι να κρίνουμε αν η απόδοση των όρων στην ελληνική γλώσσα έγινε με επιτυχημένο ή μη τρόπο, αλλά να προσπαθήσουμε να εντοπίσουμε την τεχνική που ακολουθήθηκε σε μεγαλύτερο βαθμό, ερευνώντας τα αίτια που κρύβονται πίσω από τη συγκεκριμένη επιλογή. Οι όροι θεωρούνται αποδεκτοί στο σύνολό τους, καθώς η ορολογία των εφαρμογών προήλθε από την ίδια την εταιρεία. Επιπλέον, θα πρέπει να σημειώσουμε ότι η έρευνα στρέφεται στη συγκριτική μελέτη των όρων της αγγλικής έκδοσης και των αντίστοιχων όρων της ελληνικής έκδοσης.

4.1 Διατήρηση ξένου όρου

Αγγλική Έκδοση	Ελληνική Έκδοση
Access	Access
From Web	Από το Web
HTML	HTML
Media Clips	Clip Πολυμέσων
SharePoint	SharePoint
SmartArt	SmartArt
Tab	Tab
Web Layout	Διάταξη Web
Windows	Windows (ως λειτουργικό σύστημα)
WordArt	WordArt

Πρόκειται για όρους που άλλοτε διατηρούνται με την αγγλική τους μορφή, ενώ άλλοτε – κυρίως σε περιπτώσεις πολυλεκτικών μονάδων – διατηρούνται κατά το ήμισυ στα αγγλικά και ορισμένα τμήματα τους αποδίδονται στα ελληνικά με ισοδύναμη λέξη ή έκφραση.

Οι περιπτώσεις αυτές οφείλονται στη μεγάλη δυσκολία του συγκεκριμένου θεματικού πεδίου. Πρόκειται για έναν τομέα όπου τα επιτεύγματα και οι νέες εξελίξεις έχουν ως πρωτότυπη γλώσσα την αγγλική. Ως εκ τούτου, όλοι όσοι είναι εξοικειωμένοι με την τεχνολογία τείνουν να προκρίνουν τη χρήση αγγλικών όρων έναντι νεολογισμών οι οποίοι, αντί να διευκολύνουν την κατάσταση, πετυχαίνουν ακριβώς το αντίθετο.

Επιπλέον, η διατήρηση του ξένου όρου παρατηρείται σε περιπτώσεις νέων τεχνολογιών ή επιτευγμάτων, ακρωνυμίων και αρκτικόλεξων για τα οποία δεν υπάρχει μετάφραση ούτε σε περιγραφικό επίπεδο. Ειδικότερα, στις περιπτώσεις των ακρωνυμίων η διατήρησή τους είναι

και πάλι η καλύτερη και η συνηθέστερη επιλογή, καθώς μέχρι να βρεθεί ελληνικό ισοδύναμο, ο αγγλικός όρος έχει ήδη παγιωθεί, καθιστώντας την ελληνική απόδοση άγνωστη και ανεπιτυχή.

Όλα τα παραπάνω δεν αφορούν μόνο τους επιστήμονες του κλάδου, αλλά και τους απλούς χρήστες. Άλλωστε, οι εφαρμογές γραφείου που μελετήθηκαν στην παρούσα εργασία χρησιμοποιούνται από μεγάλη μερίδα του πληθυσμού, καλύπτοντας ομάδες που διαφέρουν ως προς την ηλικία, το φύλο, το μορφωτικό επίπεδο, τα πεδία ενασχόλησης και πολλά άλλα.

Σε αυτή την κατηγορία καταμετρήθηκαν 12 παραδείγματα.

4.2 Ισοδυναμία 1:1 (Μεταφραστικός δανεισμός)

Αγγλική Έκδοση	Ελληνική Έκδοση
Form	Φόρμα
Label	Ετικέτα
Layout view	Προβολή διάρθρωσης
Multiple items	Πολλαπλά στοιχεία
Page Layout	Διάταξη Σελίδας
Projects	Έργα
Property sheet	Φύλλο ιδιοτήτων
Record locks	Κλειδώματα εγγραφών
Relationships	Σχέσεις
Tasks	Εργασίες

Είναι σαφές ότι οι ειδικές γνώσεις και η ορολογία δεν μπορούν να γίνουν κατανοητές από όλους τους ομιλητές της ίδιας γλωσσικής κοινότητας καθώς κάθε ειδική γλώσσα έχει τις δικές της ιδιαιτερότητες που άπτονται του λεξιλογίου, της μορφολογίας, της σύνταξης, του περιεχομένου, του ύφους κ.ά.

Ωστόσο, οι δημιουργοί των εφαρμογών δεν απευθύνονται στους ομότεχνούς τους αλλά σε ευρύτερο κοινό χωρίς ειδικές γνώσεις. Επομένως, για το σχηματισμό των όρων, υπάρχει μέριμνα ούτως ώστε όχι μόνο να αποδίδεται η ειδική έννοια με το βέλτιστο δυνατό τρόπο αλλά επίσης ώστε ο όρος να γίνεται όσο το δυνατόν πιο κατανοητός και να οδηγεί με την πρώτη ματιά στην ενέργεια την οποία περιγράφει.

Έτσι, συχνά παρατηρείται οι όροι που ανήκουν στην κατηγορία αυτή να προέρχονται στην πλειονότητά τους από την κοινή γλώσσα. Ακολουθείται δηλαδή μια τακτική απόδοσης των

όρων βάσει της ισοδυναμίας 1:1. Εναλλακτικά, θα μπορούσαμε να πούμε ότι εφαρμόζεται ο Αναλογικός Κανόνας² σύμφωνα με τον οποίο «ο ονοματοθέτης της γλώσσας στόχου πρέπει να έχει κατανοήσει πλήρως τη νέα έννοια από στοιχεία τη γνώση των οποίων αντλεί από τη γλώσσα πηγής και πρέπει να μεταφέρει στη γλώσσα του όσα από τα στοιχεία αυτά μπορούν να “μεταφερθούν” και να σχηματίσει την ισοδύναμη κατασήμευση της νέας έννοιας στη γλώσσα στόχου, χρησιμοποιώντας πλέον αρχές και κανόνες που προσιδιάζουν στη γλώσσα στόχου».

Επομένως, όλοι οι παραπάνω όροι δεν μας προξενούν καμία έκπληξη καθώς, αν αλλάξουμε το συγκείμενο και το περιβάλλον στο οποίο εμφανίζονται, μπορούμε να τους συναντήσουμε εξίσου εύκολα και στην καθημερινότητά μας. Οι περισσότεροι από τους όρους αυτούς χρησιμοποιούνται από ανθρώπους όλων των ηλικιών και κοινωνικών ομάδων προκειμένου να περιγράψουν στοιχεία της καθημερινότητας.

Επιλέχθηκαν λοιπόν ώστε να ενταχθούν και στο πεδίο των εφαρμογών γραφείου και η τάση αυτή διατηρήθηκε επίσης στην ελληνική τους απόδοση, καθιστώντας τις τελευταίες πιο κατανοητές, εύκολες στη χρήση και λειτουργικές. Για το λόγο αυτόν επιλέξαμε να τις εντάξουμε στην κατηγορία αυτή. Πρόκειται για την πιο απλή μέθοδο καθώς οι λέξεις προϋπάρχουν στο λεξιλόγιο της γλώσσας στόχου. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την οικονομία των όρων στη γλώσσα και την πιο εύκολη εκμάθηση και παγίωσή τους.

Με άλλα λόγια, ενώ η ειδική γλώσσα θα μπορούσε να σταθεί εμπόδιο στην επικοινωνία και τη μεταφορά του επικοινωνιακού μηνύματος στον αποδέκτη του κειμένου, ο ειδικός σχεδιασμός των εφαρμογών και η χρήση των συγκεκριμένων γλωσσικών επιλογών από την πλευρά των ορολόγων και των ειδικών του πεδίου και ίσως αργότερα των μεταφραστών που αναλαμβάνουν την τοπικοποίηση τους σε άλλες γλώσσες, εξυπηρετούν την άμβλυνση μιας πιθανής πολυπλοκότητας της γλώσσας.

Θα πρέπει, βεβαίως, να τονίσουμε ότι η μέθοδος αυτή μπορεί να ακολουθηθεί μόνο στην περίπτωση που ο όρος της κοινής γλώσσας ανταποκρίνεται στην περιγραφόμενη έννοια και δεν οδηγεί σε παρανοήσεις. Ομοίως, και η απόδοση της στην ελληνική γλώσσα έγινε επειδή πληρούσε τα κριτήρια για την αποδεκτότητα του όρου.

Σε αυτή την κατηγορία καταμετρήθηκαν 36 παραδείγματα.

---

² ΕΛΕΤΟ, URL: (http://www.eleto.gr/download/BooksAndArticles/AnalogueRuleOfNaming-Ed2_GR_EAFT.pdf) (Ημερομηνία Τελευταίας Προσπέλασης: 07/07/2013)

4.3 Δάνειο με προσαρμογή στις φωνητικές, γραφημικές και μορφολογικές νόρμες της γλώσσας στόχου (Άμεσος δανεισμός)

Αγγλική Έκδοση	Ελληνική Έκδοση
Effects	Εφέ
Filter	Φιλτράρισμα
Photo Album	Άλμπουμ Φωτογραφιών
Style	Στυλ
Zoom	Ζουμ

Το δάνειο στη μετάφραση αποτελεί την πιο απλή από όλες τις μεταφραστικές τεχνικές εφόσον αποτελεί αυτούσια μεταφορά ενός λεξήματος κατά τη μεταφραστική διαδικασία. Όσον αφορά στην οροδοσία, η τεχνική του δανείου ακολουθείται σε περιπτώσεις που η γλώσσα στόχος δεν διαθέτει κάποια ισοδύναμη απόδοση που να εξυπηρετεί την οικονομία του λόγου ή να περιγράφει αποτελεσματικά την έννοια.

Τα γλωσσικά δάνεια είναι, επομένως, αναγκαία και αναπόφευκτα μέχρι κάποιο βαθμό, ωστόσο στην υπερβολή τους φανερώνουν ότι ακολουθούμε τις πολιτισμικές εξελίξεις χωρίς να συμμετέχουμε επαρκώς στη διαμόρφωσή τους. Ειδικά σε συνδυασμό με τη διατήρηση του ξένου όρου καθιστούν την Πληροφορική έναν τομέα που μοιάζει ξένος στον Έλληνα χρήστη.

Σε αυτή την κατηγορία καταμετρήθηκαν πέντε παραδείγματα.

4.4 Δημιουργία μονολεκτικού σύμπλοκου όρου (Σύνθεση)

Αγγλική Έκδοση	Ελληνική Έκδοση
Logo	Λογότυπο
Macro	Μακροεντολή

Στα προγράμματα που μελετήσαμε η εμφάνιση μονολεκτικών σύμπλοκων όρων δεν αποτελεί ιδιαίτερα συνηθισμένη τακτική καθώς οι αγγλικοί πρωτότυποι όροι εμφανίζουν την τάση να είναι πολύ πιο σύντομοι κι επομένως να προτιμώνται σε μεγάλο βαθμό από τους χρήστες.

Σε αυτή την κατηγορία καταμετρήθηκαν δύο παραδείγματα.

4.5 Σύμμιγμα (Σύνθεση)

Αγγλική Έκδοση	Ελληνική Έκδοση
Drop Cap	Αρχίγραμμα
Dynaset	Δυναμοσύνολο

Το πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα ελληνικού συμμείγματος στον τομέα της Πληροφορικής είναι η λέξη *δυφίο* η οποία προέρχεται από τις λέξεις *δυσ* + *φίο*, κατά μετάφραση του αγγλικού όρου *bit* (*binary digit*). Ωστόσο, πρέπει να σημειώσουμε εδώ ότι οι περιπτώσεις εμφάνισης συμμειγμάτων είναι περιορισμένες στην Πληροφορική και, πιο συγκεκριμένα, στα προγράμματα που εξετάσαμε καθώς δεν αποτελούν ιδιαίτερα βολικές λύσεις για τους χρήστες, οι οποίοι συχνά προτιμούν την υιοθέτηση και συστηματική χρήση του ξένου όρου.

4.6 Μετάταξη (Χρήση παράγωγου ουσιαστικού αντί του ρήματος της γλώσσας πηγής)

Αγγλική Έκδοση	Ελληνική Έκδοση
Add Text	Προσθήκη Κειμένου
Analyze	Ανάλυση
Bring to front	Μεταφορά σε πρώτο πλάνο
Calculate Now	Άμεσος Υπολογισμός
Move Data	Μετακίνηση Δεδομένων
New Window	Δημιουργία Παραθύρου
Set Language	Ορισμός Γλώσσας
Table manager	Διαχείριση Πινάκων
Toggle Filter	Εναλλαγή Φίλτρου
Undo	Αναίρεση

Σύμφωνα με τον ορισμό των Vinay και Darbelnet³, η μετάταξη συνίσταται στην αλλαγή της τάξης των λέξεων, δηλαδή στην αντικατάσταση ενός μέρους του λόγου με ένα άλλο. Όπως προκύπτει από τη μελέτη μας, και όπως φαίνεται και στον πίνακα παραπάνω, είναι ιδιαίτερα συχνή η τεχνική αυτή για την απόδοση των όρων στις εφαρμογές γραφείου.

Βλέπουμε λοιπόν ότι, σε πολύ μεγάλο βαθμό, οι αγγλικές ρηματικές μορφές της γλώσσας πηγή που χρησιμοποιούνται για την περιγραφή εντολών ουσιαστικοποιούνται κατά τη μεταφορά τους στην ελληνική γλώσσα. Αυτό το φαινόμενο οφείλεται κυρίως στη διαφορετική δομή που διακρίνει τις δύο γλώσσες, καθώς και στον διαφορετικό τρόπο αντιμετώπισης της πραγματικότητας από τους φυσικούς ομιλητές τους.

Αυτό, σε συνδυασμό με τη μεγαλύτερη αμεσότητα που διακρίνει την αγγλική γλώσσα σε σύγκριση με την ελληνική, ανάγκασε τους ειδικούς του πεδίου και τους εκάστοτε μεταφραστές να αποδώσουν τους ρηματικούς, κατά κύριο λόγο, αγγλικούς όρους, μεταπηδώντας σε άλλη τάξη και κυρίως σε αυτή των ουσιαστικών, ώστε οι επιλογές απόδοσης στην ελληνική γλώσσα να μην ξενίζουν τους Έλληνες χρήστες και να μπορούν να

³ Vinay J.P. & J. Darbelnet (1967). *Stylistique comparée du français et de l'anglais*. Paris: Didier.

υιοθετηθούν εύκολα από αυτούς.

Σε αυτή την κατηγορία καταμετρήθηκαν 33 παραδείγματα.

4.7 Πολυλεκτικοί σύμπλοκοι όροι (Σύνθεση)

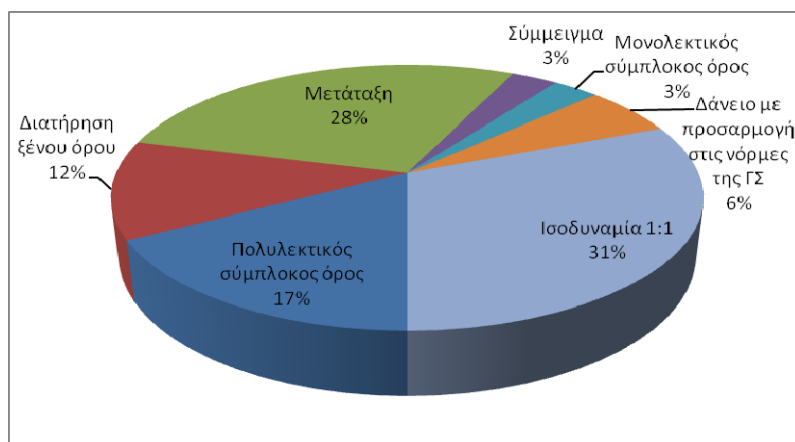
Αγγλική Έκδοση	Ελληνική Έκδοση
Database	Βάση δεδομένων
Datasheet	Φύλλο δεδομένων
E-mail	Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο
Handout Master	Υπόδειγμα σημειώσεων διαφανειών
Password	Κωδικός πρόσβασης
Pop-up	Αναδυόμενο παράθυρο
Proofing	Γλωσσικός έλεγχος
Subform	Δευτερεύουσα φόρμα
Totals	Συγκεντρωτικά στοιχεία
Ungroup	Κατάργηση ομαδοποίησης

Ο πολυλεκτικός σύμπλοκος όρος (όπως εξάλλου και ο μονολεκτικός σύμπλοκος όρος) αποτελούν ένα δυαδικό σχηματισμό που μπορεί να αναλυθεί σε δύο μέρη τα οποία αποτελούνται από ένα ή περισσότερα οροστοιχεία το καθένα. Συνήθως, το ένα από τα μέρη αυτά είναι το προσδιοριζόμενο και το άλλο το προσδιοριστικό.

Από τη μελέτη των εφαρμογών γραφείου παρατηρούμε ότι, ανάλογα με τον αριθμό των αντίστοιχων όρων και την ποσοστιαία συμμετοχή τους στο σύνολο του εξεταζόμενου υλικού, οι πολυλεκτικοί όροι χωρίζονται σε διλεκτικούς, τριλεκτικούς και τετραλεκτικούς, με τους διλεκτικούς όρους να καλύπτουν το μεγαλύτερο ποσοστό και μάλιστα με διαφορά.

Σε αυτή την κατηγορία καταμετρήθηκαν 20 παραδείγματα.

5 Στατιστική ανάλυση αποτελεσμάτων και γενικά συμπεράσματα

Στο τέλος της μελέτης μας, προχωρήσαμε σε στατιστική ανάλυση των αποτελεσμάτων που αποκομίσαμε και στην κατάρτιση γραφήματος με στόχο την όσο το δυνατόν πιο σχηματική και παραστατική απεικόνισή τους. Η πίτα που βλέπουμε παραπάνω απεικονίζει τα ποσοστά εμφάνισης του εκάστοτε τρόπου σχηματισμού όρων, όπως προέκυψαν από την εξέταση των προγραμμάτων του Microsoft Office (2003, 2007 και 2010) επί συνόλου όρων: 112.

Είναι, λοιπόν, εμφανές ότι η συχνότερη απόδοση των αγγλικών όρων στις συγκεκριμένες εφαρμογές της Microsoft γίνεται με κατά λέξη μετάφραση (σε ποσοστό 31% επί του συνόλου), γεγονός που δικαιολογείται ως συμπεριφορά καθώς η κατά λέξη απόδοση των όρων -μόνο στην περίπτωση που είναι δυνατή η ύπαρξη ισοδυναμίας 1:1- επιλέγεται από τους ειδικούς ως η κατάλληλη τεχνική. Πρόκειται για τη διατήρηση των όρων που έχουν δημιουργηθεί από τους ορολόγους για κάποιο ειδικό θεματικό πεδίο, οι οποίοι δεν χρειάζεται να υποστούν ιδιαίτερη επεξεργασία, εφόσον η ελληνική τους απόδοση πληροί τα κριτήρια αποδεκτότητας του όρου.

Με μικρή διαφορά (28%) έπεται η μετάταξη, που αποτελεί τη δεύτερη αγαπημένη επιλογή στο σχηματισμό των όρων των συγκεκριμένων εφαρμογών γραφείου που μελετήθηκαν, καθώς δίνει τη δυνατότητα υιοθέτησης μιας δόκιμης λύσης χωρίς να υπάρχει μεγάλη αποστασιοποίηση από τον πρωτότυπο όρο παρά μόνο σε επίπεδο τάξεων. Η τεχνική αυτή χρησιμοποιείται κυρίως στην απόδοση εντολών και αφορά στη χρήση του παράγωγου ουσιαστικού αντί του ρήματος που χρησιμοποιείται στη γλώσσα πηγή.

Ακολουθούν οι πολυλεκτικοί σύμπλοκοι όροι με σημαντική διαφορά από τις δύο πρώτες κατηγορίες (17%). Η ύπαρξη των πολυλεκτικών όρων οφείλεται στους σχετικά αυστηρούς

κανόνες της ελληνικής γλώσσας όσον αφορά στη σύνθεση, ειδικά συγκριτικά με την αγγλική γλώσσα η οποία χαρακτηρίζεται από ιδιαίτερα ευέλικτους μηχανισμούς στο θέμα αυτό.

Με ποσοστό 12% επί του συνόλου ακολουθεί η διατήρηση του ξένου όρου και αφορά περιπτώσεις όπου υπάρχει αυξημένη δυσκολία στην εξεύρεση ελληνικής απόδοσης ή περιπτώσεις όπου ο μεταφραστής έκρινε ότι ο ξένος όρος είναι πιο εύληπτος, σύντομος και περιεκτικός και μπορεί να υιοθετηθεί πιο εύκολα από το μέσο χρήστη. Τέλος, περιορισμένες αποδόσεις έχουμε με δάνεια προσαρμοσμένα στη γλώσσα στόχο (6%), ενώ τις δύο τελευταίες θέσεις καταλαμβάνουν τα συμμείγματα και οι μονολεκτικοί σύμπλοκοι όροι με ποσοστό μόλις 3%, καθώς από ό,τι φαίνεται δεν προσφέρουν λύσεις ιδιαίτερα βολικές, τουλάχιστον για την εξυπηρέτηση των ιδιαίτερων αναγκών ενός τομέα που γνωρίζει ραγδαία ανάπτυξη όπως είναι ο τομέας της Πληροφορικής.

Βιβλιογραφία

- [1] Αναστασιάδη-Συμεωνίδη, Α. (1986). *Η νεολογία στη Κοινή Νεοελληνική*. Θεσσαλονίκη : Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (Επιστημονική Επετηρίδα Φιλοσοφικής Σχολής).
- [2] Βαλεοντής Κ. (1988). *Ανάλυση των βασικών αρχών της τεχνικής ορολογίας*. Αθήνα: Ελληνικός Οργανισμός Τυποποίησης.
- [3] Βαλεοντής Κ., Ζερπίτη & Α. Νικολάκη. (1999). *Ο Ελληνικός Σύμπλοκος Όρος και η χρήση της γενικής ως προσδιοριστικού συνθετικού*. Αθήνα: Ελληνικός Οργανισμός Τυποποίησης.
- [4] Βαλεοντής, Κ. & Έ. Μάντζαρη (2006). «Η γλωσσική διάσταση της ορολογίας και μέθοδοι σχηματισμού των όρων». *1st Athens International Conference on Translation and Interpretation Translation: Between Art and Social Science, 2006*.
- [5] Γιαννουλοπούλου, Γ. (2001). «Η συμβολή της αρχαίας ελληνικής και της λατινικής στη διαμόρφωση της επιστημονικής ορολογίας των ευρωπαϊκών γλωσσών: ιστορική θεώρηση» *Ελληνική γλώσσα και ορολογία : Ανακοινώσεις 3^{ου} Συνεδρίου της ΕΛΕΤΟ*, 19-29.
- [6] Κακριδή-Φερράρι Μ., (2001) Μετάφραση ξένων όρων [Δ12]. Στο *Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα*. Διαθέσιμο στο διαδίκτυο: http://www.greeklanguage.gr/greekLang/studies/guide/thema_d12/index.html
- [7] Κατσογιάννου Μ. & Ε. Ευθυμίου. (2004). «Θεωρία, μέθοδοι και πρακτικές της ορολογίας» στο *Ελληνική ορολογία: έρευνα και εφαρμογές*. Αθήνα: Ινστιτούτο Επεξεργασίας του Λόγου, εκδόσεις Καστανιώτη, 25-60.
- [8] Ξυδόπουλος, Γ.Ι. (2008). *Λεξικολογία : Εισαγωγή στην ανάλυση της λέξης και του λεξικού*. Αθήνα : Πατάκης .
- [9] Παπαβασιλείου, Π. (2001). «Σύντομη ιστορική αναδρομή και σύγχρονη πραγματικότητα». *Ελληνική γλώσσα και ορολογία :Ανακοινώσεις 3ου Συνεδρίου ΕΛΕΤΟ* 13-18.
- [10] Cabre, M.T. (1999). *Terminology: Theory, Methods, and Applications* (transl. J. Decesaris). AmsterdamQ John Benjamins.

- [11] Nybakken, O.E. (1959). *Greek and Latin in Scientific Terminology*. Ames, IA: Blackwell Publishing.
- [12] Rey A. (1995). *Essays on Terminology*. Amsterdam, Philadelphia: John Benjamins.
- [13] Sager, J. (1998). «Terminology, theory». In M. Baker (ed.) *Routledge encyclopedia of translation studies*. London : Routledge, 258-262.
- [14] Stolze R. (1999). *Die Fachubersetzung: eine Einfuhrung*. Tübingen: Gunter Narr Verlag.
- [15] Vinay J. P. & J. Darbelnet (1967). *Stylistique comparée du français et de l'anglais*. Paris: Didier.
- [16] Wuster E. (1991). *Einführung in die allgemeine Terminologielehre und terminologische Lexikographie*. Bonn: Romanistischer Verl.

Διαδίκτυο

- [1] INFOTERM, Βάση όρων της Πληροφορικής:
<http://inforterm.cs.aueb.gr/greek/history.htm> [Ημερομηνία τελευταίας προσπέλασης: 13/12/2011]
- [2] ΕΛΕΤΟ: Διαδικτυακός τόπος της ελληνικής εταιρείας ορολογίας-Ορόγραμμα:
Η διμηνιαία έκδοση της ΕΛΕΤΟ: <http://www.eleto.gr/gr/orogramma.htm>
[[Ημερομηνία τελευταίας προσπέλασης: 13/6/2013]

Πηγές

[1] Microsoft Office 2003

Microsoft Office Word
Microsoft Office Excel
Microsoft Office PowerPoint
Microsoft Office Access

[2] Microsoft Office 2007

Microsoft Office Word
Microsoft Office Excel
Microsoft Office PowerPoint
Microsoft Office Access

[3] Microsoft Office 2010

Microsoft Office Word
Microsoft Office Excel
Microsoft Office PowerPoint
Microsoft Office Access

Κυριακή Δανακτσή

Ηλ-ταχ.: kidantra@yahoo.gr

Αλέξιος Ευαγγελίου

Ηλ-ταχ.: alexiosevangeliou@yahoo.gr

Όλγα Μουρογιάννη

Ηλ-ταχ.: mourolga@hotmail.com

Άννα Τζοτζαδίνη

Ηλ-ταχ.: tzotzannaki@gmail.com